

R e c e n z j a

osiągnięcia naukowego oraz pozostałych aktywności, w tym innych aktywności naukowo-badawczych, organizacyjnych, dydaktycznych, popularyzujących naukę

dr Rafała Wiśniewskiego

ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Na podstawie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U., 2018, poz. 1668 ze zm.) dokonano oceny dorobku dr Rafała Wiśniewskiego w kluczowych obszarach. Recenzja została podzielona na następujące części: 1. sylwetka habilitanta; 2. ocena osiągnięć naukowych Habilitanta zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2b ustawy; 3. ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych; 4. ocena aktywności naukowej w więcej, niż w jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej; 5. ocena dorobku dydaktycznego; 6. ocena aktywności w zespołach badawczych, dorobku organizacyjnego, aktywności eksperckiej i popularyzującej naukę;

I. Sylwetka habilitanta

Dr Rafał Wiśniewski jest politologiem specjalizującym się w problematyce stosunków międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL), bezpieczeństwa międzynarodowego i przemian ładu globalnego. Ukończył studia magisterskie na kierunku politologia (specjalność: współczesne stosunki międzynarodowe) na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, gdzie w 2010 roku obronił pracę magisterską pod tytułem „Główne problemy i determinanty mocarstwowości w Azji na początku XXI wieku”. W 2014 roku na tej samej Uczelni uzyskał stopień doktora nauk o polityce, przedstawiając dysertację zatytułowaną „Współpraca i rywalizacja państw jako czynnik kształtujący bezpieczeństwo międzynarodowe w Azji Północno-Wschodniej na początku XXI wieku”. Od 2014 roku nieprzerwanie związany jest z Wydziałem Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM (Zakład Studiów Strategicznych / Zakład Studiów Strategicznych i Bezpieczeństwa Międzynarodowego), kolejno jako starszy wykładowca i adiunkt. Pełnił i pełni szereg funkcji: kierownika studiów pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe (od 2016), sekretarza Wydziałowej Grupy Badawczej „Centrum News Literacy” (2015-2020), opiekuna Koła Naukowego Stosunków Międzynarodowych (2020-2023), członka Rady Dyscyplin (2022-2024), członka Rad Programowych kierunków bezpieczeństwo narodowe (od 2020) i stosunki międzynarodowe (od 2024). Współuczestniczył

w pięciu przewodach doktorskich jako promotor pomocniczy. Jego profil badawczy cechuje spójność tematyczna (Chiny, Indo-Pacyfik, siła militarna, ład międzynarodowy), poprawność metodologiczna i coraz wyraźniejsza rozpoznawalność międzynarodowa.

II. Ocena osiągnięć naukowych Habilitanta zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2b ustawy

Osiągnięciem naukowym, które Habilitant wskazał jako podstawę wniosku o stopień naukowy, jest cykl powiązanych tematycznie publikacji odnoszących się do kwestii wpływu polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej na ewolucję wybranych elementów ładu międzynarodowego na początku XXI wieku. Cykl publikacji stanowiący podstawę wniosku składa się z 4 opracowań, a mianowicie monografii „Polityka Chińskiej Republiki Ludowej wobec Bliskiego Wschodu - determinanty, ewolucja i konsekwencje dla regionu”, opublikowanej nakładem Wydawnictwa Naukowego FNCE w roku 2023; artykułu naukowego „Perspektywy przywództwa międzynarodowego Chińskiej Republiki Ludowej w nowym ładzie międzynarodowym” opublikowanego w nr 16, t. 1 czasopisma „Studia Socjologiczno-Polityczne. Seria Nowa” z 2022 roku; rozdziału „Military power as an instrument of international politics in the Indo-Pacific” zawartego w publikacji zbiorowej wydanej w 2023 roku nakładem wydawnictwa Routledge „Handbook of Indo-Pacific Studies”, pod redakcją Barbary Kratiuk, Jeroena Van den Boscha, Aleksandry Jaskólskiej i Yoichiro Sato oraz artykułu „Economic Sanctions as a Tool of China's Hybrid Strategies” opublikowanego w t. 50 czasopisma „Polish Political Science Yearbook” z roku 2021.

Przedstawione osiągnięcie ma formę spójnego cyklu publikacji poświęconego wpływowi polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej na ewolucję elementów ładu międzynarodowego w XXI wieku i obejmuje, jak wspomniano, cztery wzajemnie dopełniające się pozycje. Całość cyklu została zaprojektowana tak, by ukazać konsekwencje wzrostu potęgi ChRL zarówno w wymiarze regionalnym, jak i systemowym oraz zidentyfikować instrumenty, za pomocą których ChRL oddziałuje na otoczenie międzynarodowe.

Jak wskazuje Habilitant o podjęciu tego problemu badawczego zdecydowała interakcja dwóch czynników. W objętym badaniami okresie potęga i (w konsekwencji) pozycja międzynarodowa Chin uległy gwałtownemu wzrostowi i umocnieniu. Jednocześnie proces ten, jak zauważa Habilitant, odbywa się w kontekście współczesnego, pozimnowojennego ładu międzynarodowego, charakteryzującego się m.in. zaawansowaną globalizacją, złożoną współzależnością oraz rosnącym rozproszeniem wpływu i potęgi między

zarówno państwowych, jak i niepaństwowych aktorów stosunków międzynarodowych. Uwarunkowania te w jego ocenie wskazują na konieczność nowego spojrzenia na zagadnienia efektów pojawienia się tzw. „mocarstwa wschodzącego” i związanych z tym przekształceń w międzynarodowym układzie sił dla ładu międzynarodowego. Wcześniejsze przypadki tego typu zjawisk dokonywały się w odmiennym międzynarodowym kontekście politycznym, gospodarczym oraz ideowym. Stąd też, myślą przewodnią podjętego przez Habilitanta przedsięwzięcia badawczego było określenie skali oraz sposobów wpływu wzrostu potęgi i pozycji międzynarodowej ChRL na kształt specyficznego, pozimnowojennego ładu międzynarodowego.

Habilitant wskazuje, z czym należy się zgodzić, że mocarstwowy status ChRL jest dziś bezsporny, natomiast otwarta pozostaje kwestia, czy spełnia ona już kryteria supermocarstwa porównywalnego ze Stanami Zjednoczonymi. Autor wspiera tę tezę odwołaniem do propozycji Stephena G. Brooksa i Williama C. Wohlforth z artykułu „The Rise and Fall of the Great Powers in the Twenty-first Century: China’s Rise and the Fate of America’s Global Position”. W tym ujęciu Chin, choć nie równe Stanom Zjednoczonym, pozostają jedynym poważnym kandydatem do wejścia do kategorii supermocarstw, co ilustrują wskaźniki potęgi, w tym produkt krajowy brutto, rozmiar i dynamika eksportu oraz wydatki obronne. Habilitant wzmacnia swoją diagnozę, wskazując na ogólnoświatową rolę Chin jako kluczowego eksportera, wielkiego rynku zbytu, szybko rosnącej potęgi militarnej i największego globalnego dostawcy finansowania rozwojowego. W konsekwencji Chiny coraz częściej rywalizują z USA o przywództwo międzynarodowe nie tylko w handlu i inwestycjach, ale także w instytucjach global governance.

W ramach poszczególnych pozycji cyklu, który stanowi podstawę procedury habilitacyjnej publikacja z 2023 roku stanowi istotny element osiągnięcia. Wskazana monografia to przejrzysty i teoretycznie osadzony projekt badawczy. Stanowi syntetyczne ujęcie polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej wobec Bliskiego Wschodu. Autor analizuje uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne, które wpływają na działania Pekinu, ewolucję podejścia ChRL do regionu oraz konsekwencje tej polityki dla układu regionalnego. Praca wpisuje się w dynamicznie rozwijający się nurt badań nad rolą Chin w systemie międzynarodowym. Jest logicznie skonstruowana. Kolejne rozdziały przechodzą od zagadnień teoretycznych i determinant polityki, przez jej instrumentarium, aż po analizę skutków. Monografia stawia trzy cele, a mianowicie wyjaśnienie znaczenia regionu dla interesów ChRL, uchwycenie elementów ciągłości i zmiany w polityce Chin wobec Bliskiego Wschodu oraz określenie skali i charakteru wpływu ChRL na ewolucję ładu

regionalnego. Habilitant we wzmiankowanej publikacji określił cztery pytania badawcze dotyczące determinantów interesów, cezur zmian, wzorców ciągłości/zmiany i faktycznego oddziaływania Chin na ład regionalny. Fundament teoretyczny stanowi Analiza Polityki Zagranicznej (FPA) i realizm neoklasyczny; politykę wyjaśnia się przez napięcie między presją systemową a filtrami państwowymi (instytucje, wyobrażenia decydentów, kultura strategiczna), a także przez analizę poziomu decyzji. Metodologicznie Autor łączy podejście prawno-instytucjonalne z systematycznym śledzeniem procesu i narracjami analitycznymi, wspiera się koncepcją „krytycznych punktów zwrotnych” i porównaniami między państwami regionu oraz między polityką Chin a polityką aktorów pozaregionalnych (zwłaszcza USA). Szczegółowo konstrukcja książki obejmuje: omówienie determinantów polityki zagranicznej ChRL (interesy, system polityczny i kultura strategiczna; pozycja w układzie sił i gospodarce światowej; relacje z USA, Rosją, Indo-Pacyfikiem, UE i Globalnym Południem); ewolucję polityki Chin wobec regionu na tle zmian w globalnym i bliskowschodnim ładzie oraz wskazanie na trzy wymiary współczesnych relacji: polityczny (partnerstwa strategiczne wobec pięciu kluczowych państw), gospodarczy (BRI i formy zaangażowania ekonomicznego) i bezpieczeństwa (postawy wobec konfliktów, obecność wojskowa, transfery uzbrojenia). Analiza procesu prowadzi do wyróżnienia trzech cezur: 1971 (zwrot ku współpracy z reżimami i nawiązanie relacji dyplomatycznych z Iranem, Kuwejtem, Turcją), początek lat 90. XX wieku (normalizacja z Arabią Saudyjską; od 1993 roku status importera netto ropy i priorytet bezpieczeństwa dostaw) oraz 2013 (ogłoszenie BRI, wzrost inwestycji i handlu oraz pogłębienie partnerstw). Generalny wniosek brzmi, że Bliski Wschód był dla Pekinu obszarem interesów istotnych, lecz nie żywotnych. Trwałymi cechami podejścia są status-quo-owa orientacja na stabilność, prymat kalkulacji gospodarczych i unikanie jednoznacznego opowiadania się po stronach konfliktów.

Podkreślę, iż oryginalność monografii polega między innymi na ukazaniu synergii czynników gospodarczych, politycznych i militarnych w polityce Chin wobec Bliskiego Wschodu, analizie skutków tej polityki dla stabilności i bezpieczeństwa regionu, umiejętnym powiązaniu chińskiej polityki na Bliskim Wschodzie z szerszą dynamiką transformacji ładu międzynarodowego. Praca jest spójna, logicznie skonstruowana, podejmuje tematy aktualne, zawiera trafne diagnozy. Jako walor pracy należy również wskazać klarowną periodyzację (1971/1990–93/2013), która dobrze uchwytuje przesunięcia funkcjonalne: od symboliczno-ideologicznych komponentów polityki do twardych wymogów rozwoju i bezpieczeństwa gospodarczego, a następnie do bardziej kompleksowego, gospodarczo-politycznego osadzenia w ramach *Belt and Road Initiative*. Przekonująca jest też diagnoza regionu w

hierarchii interesów ChRL oraz wskazanie trwałych preferencji status-quo i nieopowiadania się po stronach sporu, co dobrze koresponduje z potrzebą dywersyfikacji dostaw i utrzymania elastyczności dyplomatycznej. Krytycznie można spojrzeć na brak danych statystycznych, które w pracy zostały zaprezentowane w ograniczonym stopniu. Wprowadzenie większej liczby zestawień ilościowych dotyczących chociażby wymiany handlowej, inwestycji czy transferów technologicznych mogłoby wzmocnić argumentację i uczynić wnioski bardziej przekonującymi. Elementem wymagającym wskazania jest również w mojej ocenie wymiar porównawczy. Polityka Chin wobec Bliskiego Wschodu została przedstawiona w sposób rzetelny, jednak praca zyskałaby na wartości, gdyby działania CHRL zostały zestawione z polityką innych głównych aktorów międzynarodowych, zwłaszcza Stanów Zjednoczonych, Rosji czy Unii Europejskiej. Tego rodzaju porównania umożliwiłyby lepsze ukazanie specyfiki chińskiego podejścia oraz jego wpływu na kształtowanie się regionalnego i globalnego ładu.

Uwagi te nie podważają wartości pracy, lecz wskazują możliwe kierunki dalszego rozwijania badań. Monografia spełnia kryteria publikacji naukowej, stanowi oryginalny i spójny wkład do badań nad polityką zagraniczną Chin i może być uznana za wartościowe osiągnięcie habilitacyjne. Praca zasługuje na pozytywną ocenę i może być traktowana jako centralny element cyklu publikacyjnego w postępowaniu habilitacyjnym.

Drugim we wskazanym cyklu jest artykuł „Perspektywy przywództwa międzynarodowego Chińskiej Republiki Ludowej w nowym ładzie międzynarodowym”. W artykule Autor stawia pytanie o zdolność i prawdopodobieństwo sprawowania przez ChRL przywództwa w wyłaniającym się ładzie międzynarodowym. Porządkuje wywód wokół trzech pytań badawczych: w jakim stopniu Chiny spełniają warunki skutecznego przywództwa, jak trendy przełomu dekad (rywalizacja mocarstw, pandemia COVID-19, transformacja gospodarki światowej) wpływają na te zdolności, oraz jakie scenariusze przyszłości są najbardziej prawdopodobne. Tekst najpierw bilansuje spełnianie warunków przywództwa, następnie ocenia wpływ wspomnianych trendów, by zakończyć propozycją scenariuszy dla ambicji przywódczych Chin. W warstwie pojęciowej Autor wyróżnia cztery warunki skutecznego przywództwa międzynarodowego, a mianowicie: wolę polityczną, zasoby potęgi, wizję ładu oraz akceptację wspólnoty międzynarodowej. Wywód jest logicznie uporządkowany, od diagnozy stanu ładu (i problemu badawczego), przez bilans spełniania warunków przywództwa, do oceny wpływu nowych trendów i scenariuszy. Autor oparł swoje badania o literaturę przedmiotu i przywołał przykłady adekwatne do sformułowanej tezy.

Kolejna wyróżniona w cyklu publikacja to rozdział zatytułowany „Military power as an instrument of international politics in the Indo-Pacific” zawarty w opublikowanej w 2023 roku nakładem wydawnictwa Routledge pracy zbiorowej „Handbook of Indo-Pacific Studies”, pod redakcją Barbary Kratiuk, Jeroena Van den Boscha, Aleksandry Jaskólskiej i Yoichiro Sato. Rozdział ten pokazuje, jak siła militarna rozumiana relacyjnie jako zdolność wymuszania zachowań innych aktorów poprzez użycie lub groźbę użycia zorganizowanej przemocy pozostaje ważnym narzędziem polityki zagranicznej w Indo-Pacyfiku, mimo zmian po zimnej wojnie. Stanowi on udaną próbę systematycznego ujęcia roli siły militarnej w polityce międzynarodowej regionu. Zauważę, iż publikacja ta spełnia dwie kluczowe funkcje. Po pierwsze, syntetyzuje rozproszone wątki literatury strategicznej w spójną, przystępną ramę, i po drugie, trafnie pokazuje interaktywny charakter rywalizacji militarnej w Indo-Pacyfiku jako procesu, w którym doktryny nie istnieją w próżni, lecz wzajemnie się warunkują. Wkład autorski jest czytelny i wartościowy. Uzupełnienie o elementy ilościowe, szerszą kwerendę chińskojęzyczną i pogłębienie wymiaru instytucjonalno-technologicznego dodatkowo wzmocniłoby argumentację. Całościowo jest to rozdział solidny, analitycznie rzetelny i przydatny zarówno jako punkt wyjścia do dalszych studiów nad Indo-Pacyfikiem, jak i jako materiał dydaktyczny do kursów z zakresu bezpieczeństwa międzynarodowego i studiów strategicznych. Wreszcie artykuł w „Polish Political Science Yearbook” zatytułowany „Economic Sanctions as a Tool of China’s Hybrid Strategies” analizuje trzynaście przypadków nieformalnych presji ekonomicznych stosowanych przez Chiny jako narzędzia strategii hybrydowych, formułując ważną konkluzję o częstej skuteczności taktycznej (krótkoterminowa modyfikacja zachowań) przy równoczesnych kosztach strategicznych (erozja reputacji i zaufania). Artykuł jest mocno osadzony w literaturze przedmiotu, Autor przyjął interesującą perspektywę badawczą, wartościowy element stanowi dobór przypadków empirycznych. Autor właściwie umieszcza swoje rozważania w dyskursie międzynarodowym i odwołuje się do aktualnych debat. Jednak brakuje pogłębionej analizy teoretycznej, pogłębionego aparatu pojęciowego, również brak szerszej analizy ilościowej ogranicza siłę wnioskowania. Reasumując, pomimo wskazanych luk artykuł jest wartościową publikacją naukową, która podejmuje istotny i aktualny problem badawczy.

Całość czterech publikacji wskazanych jako osiągnięcie habilitacyjne tworzy tematycznie spójny cykl, ogniskujący się wokół jednego problemu badawczego, a mianowicie jak wzrost potęgi oraz praktyka polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej kształtują elementy ładu międzynarodowego w XXI wieku w wymiarze regionalnym, systemowym i instrumentalnym. Warsztat jest rzetelny i odpowiada

standardom dyscypliny. Merytorycznie zasadny dobór ram teoretycznych, poprawna triangulacja metod jakościowych, przekonująca periodyzacja, wyważone wnioski. Publikacyjnie cykl ma konstrukcję akceptowaną w postępowaniach habilitacyjnych, monografia autorska jako oś, wsparta dwoma tekstami w recenzowanych periodykach i rozdziałem w uznanym wydawnictwie międzynarodowym. Publikacje łączy konsekwentnie rozwijany wątek rosnącej potęgi Chin oraz jej implikacji dla globalnego i regionalnego systemu międzynarodowego. Cykl dostarcza oryginalnych analiz empirycznych, które są istotne zarówno dla teorii stosunków międzynarodowych (teoria tranzycji potęgi, studia nad łańcem międzynarodowym), jak i praktyki. Publikacje wskazane w cyklu opublikowano w krajowych oraz międzynarodowych wydawnictwach. Na uwagę zasługuje publikacja w jednym z najbardziej renomowanych wydawnictw w naukach społecznych (Routledge), co znacząco podnosi rangę cyklu. Również czasopisma „Studia Socjologiczno-Polityczne” i „Polish Political Science Yearbook” są rozpoznawalne w polskiej i międzynarodowej przestrzeni naukowej. Widoczna jest umiędzynarodowiona perspektywa badań, co jest zgodne z aktualnymi trendami ewaluacyjnymi.

W tym miejscu zauważę, iż wartość cyklu publikacyjnego Habilitant mógłby wzmocnić włączając kilka innych swoich publikacji, które wyróżnia w załączonym do dokumentacji wykazie publikacji. Włączenie 2-3 z nich wzmocniłoby cykl, czyniąc go bardziej obszernym (6-7 prac), a jednocześnie zachowując ścisłą spójność narracyjną. Dorobek Habilitanta jest znacznie szerszy, niż wynikałoby to ze wskazanego cyklu, który obejmuje jedynie 4 pozycje. Zauważę, iż wprawdzie ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* nie określa minimalnej liczby publikacji w cyklu habilitacyjnym, wymóg dotyczy jedynie spójności tematycznej, oryginalności oraz znaczenia naukowego dorobku jednakże poszerzenie cyklu stanowiłoby jego umocnienie i wskazało na rzeczywisty dorobek naukowy habilitanta, który jest znaczący w tym obszarze tematycznym.

III. Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Habilitant przed doktoratem opublikował 14 publikacji (6 artykułów w czasopismach i 8 rozdziałów), zaś po doktoracie łącznie 25 tekstów (1 książkę, 12 artykułów w czasopismach, 12 rozdziałów w pracach zbiorowych). Istotna część dorobku powstała w języku angielskim i ukazała się w wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym, część w renomowanych periodykach krajowych (np. *Rocznik Integracji Europejskiej*, *Przegląd Strategiczny*, *Rocznik Strategiczny*). Dywersyfikacja kanałów upowszechniania wyników, od krajowych periodyków

politologicznych, przez międzynarodowe czasopisma, po rozdziały w tomach zbiorowych, współwystępuje z wyraźną konsekwencją tematyczną: trzon stanowią analizy polityki zagranicznej ChRL, bezpieczeństwa międzynarodowego i rywalizacji mocarstw, rozwijane w kolejnych publikacjach w kierunku coraz bardziej zniuansowanego opisu mechanizmów oddziaływania. Całość dorobku charakteryzuje stopniowe przejście od węższego ujęcia regionalnego (Azja Północno-Wschodnia), ku komparatywnym i problemowym analizom Indo-Pacyfiku i Bliskiego Wschodu, przy jednoczesnym utrzymaniu spójnego zaplecza teoretyczno-metodologicznego (FPA, realizm neoklasyczny, process tracing, narracje analityczne).

Aktywność konferencyjna obejmująca 44 wystąpienia na konferencjach krajowych i międzynarodowych potwierdza stałą obecność Habilitanta w międzynarodowym obiegu naukowym i sprzyja doskonaleniu argumentacji poprzez konfrontację z międzynarodową społecznością badaczy. Wystąpienia te są rozłożone w czasie i wyraźnie skorelowane z rytmem publikacyjnym Habilitanta. Szczególnie cenny jest jego wielokrotny udział w konwencjach International Studies Association (sześć edycji) i European International Studies Association (cztery edycje), gdzie standardem są sesje tematyczne z udziałem wiodących badaczy oraz dyskusja nad założeniami, metodami i operacjonalizacją. Udziały te pozwoliły na bieżące „walidowanie” koncepcji rozwijanych następnie w artykułach i monografiach, a także na włączanie do analiz najnowszych debat. W wymiarze praktycznym aktywność konferencyjna Habilitanta przełożyła się na poszerzenie sieci współpracy (kontakty z ośrodkami w Europie i poza nią), co ułatwiało zarówno konsultacje merytoryczne, jak i wymianę danych oraz materiałów źródłowych; stanowiła też naturalne zaplecze dla pracy w konsorcjach i projektach (np. w ramach przedsięwzięć Erasmus+ i NCN). Wreszcie, regularne wystąpienia obok udziału w panelach dyskusyjnych i seminariach metodologicznych wzmacniają rozpoznawalność tematyczną Habilitanta.

IV. Ocena aktywności naukowej w więcej, niż w jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Habilitant wykazał istotną mobilność i współpracę międzynarodową. Potwierdza to fakt realizacji kilku staży i wizyt naukowych, między innymi: Hong Kong Baptist University (2015), University of Nicosia (2018), Suleyman Demirel University, Ałmaty (2019), National Chengchi University i Academia Sinica, Tajpej (2019), Jawaharlal Nehru University, New Delhi (2022), Texas A&M University (Bush School) (2023).

Potwierdzeniem międzynarodowej aktywności habilitanta jest również udział w konsorcjach i projektach: Erasmus+ Strategic Partnerships - „Eurasian Insights: Strengthening Indo-Pacific Studies in Europe” (2019–2022), zakończony publikacją „Handbook of Indo-Pacific Studies” (Routledge, 2023); NCN SONATA (główny wykonawca) - projekt „Zeitenwende. Zmiana i jej kontestacja w modelu strategicznej zagranicznej polityki gospodarczej Niemiec” (od 2023).

Szczególnie interesujące doświadczenia - jak przyznaje sam Habilitant - przyniósł udział w projekcie “Eurasian Insights: Strengthening Indo-Pacific Studies in Europe”, w ramach którego międzynarodowy zespół badaczy z sześciu uczelni (Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, University of St. Andrews, Sapienza Università di Roma, Jawaharlal Nehru University oraz Ritsumeikan Asia Pacific University) dokonał przeglądu, systematyzacji oraz pogłębienia stanu badań w stosunkowo nowym obszarze, który stanowią studia nad regionem Indo-Pacyfiku. W ramach tego projektu Habilitant uczestniczył w pobycie naukowym (wrzesień 2022), którego gospodarzem był Jawaharlal Nehru University. Pobyt umożliwił mu weryfikację przyjętych założeń badawczych. Efektem projektu była publikacja pracy zbiorowej „Handbook of Indo-Pacific Studies” (Routledge 2023), w ramach której przygotował rozdział „Military Power as an Instrument of International Politics in the Indo- Pacific” (stanowiący część prezentowanego do oceny cyklu publikacji).

Aktywność ta spełnia ustawowe kryterium wykazywania się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej instytucji, w tym zagranicznej, i jednocześnie wzmacnia umiędzynarodowienie badań Habilitanta.

V. Ocena dorobku dydaktycznego

Dorobek dydaktyczny jest rozległy i zróżnicowany. Obejmuje opracowanie (samodzielnie lub współautorsko) 10 autorskich programów kursów w języku polskim i angielskim (m.in. „Wstęp do nauki o stosunkach międzynarodowych / Introduction to International Relations”, „Systemy Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, „Współczesne stosunki międzynarodowe”, „Introduction to International Security”, „Globalization and regionalisation”, „U.S.-China in between rivalry and cooperation”, „News Literacy- warsztat krytycznej analizy mediów”, „News and Security”). Prowadzenie zajęć na kilku kierunkach (stosunki międzynarodowe PL/EN, politologia, bezpieczeństwo narodowe, dziennikarstwo i komunikacja). Promocja 41 prac licencjackich (2016-2024). Rozwijanie kompetencji

dydaktycznych (kurs Academic Teaching Excellence, warsztaty „odwrócona klasa”). Na podkreślenie zasługuje wkład w edukację medialną (News Literacy): współorganizacja szkół letnich dla edukatorów z Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Centralnej (2015-2018), współorganizacja II Globalnej Konferencji News Literacy (2019), warsztaty dla nauczycieli i uczniów, publikacje metodologiczne (np. „News Literacy jako narzędzie edukacji dla bezpieczeństwa w erze rewolucji cyfrowej”). To cenny przykład transferu wiedzy między badaniami nad bezpieczeństwem informacyjnym a dydaktyką. Oceniam dorobek dydaktyczny jako bardzo dobry, odpowiadający standardom samodzielnego pracownika.

VI. Ocena aktywności w zespołach badawczych, osiągnięć dorobku organizacyjnego, aktywności eksperckiej i popularyzującej naukę

W obszarze współpracy zespołowej i pracy projektowej Habilitant wykazuje dojrzałe kompetencje organizacyjne oraz wysoką zdolność funkcjonowania w środowisku grantowym. Współrealizował przedsięwzięcie Erasmus+ w międzynarodowym konsorcjum sześciu uczelni z Europy i Azji, a obecnie pełni funkcję głównego wykonawcy w projekcie NCN SONATA poświęconym strategicznej zagranicznej polityce gospodarczej Niemiec („Zeitenwende”), co potwierdza zarówno umiejętność pracy w strukturach wielośrodkowych, jak i biegłość w zarządzaniu zadaniami badawczymi, budżetem oraz harmonogramem. Równolegle utrzymuje stałe, wieloletnie zaangażowanie organizacyjne na macierzystej uczelni. Kieruje studiami pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe, zasiada w Radach Programowych dwóch kierunków, pracował w Radzie Dyscyplin, pełnił funkcję sekretarza Wydziałowej Grupy Badawczej „Centrum News Literacy” oraz sprawował opiekę nad Kołem Naukowym Stosunków Międzynarodowych. Zestaw tych ról świadczy o konsekwentnym wpływie na kształt oferty dydaktycznej, jakość procesu kształcenia oraz budowanie środowiska studencko-doktoranckiego, a także o zdolności do łączenia obowiązków naukowych z odpowiedzialnością instytucjonalną i dydaktyczną. Źródłem cennego doświadczenia był również jego udział w projekcie Laboratorium Innowacji Społecznych (LIS) realizowanym na WNPiD UAM w latach 2017-2018. Kompetencje eksperckie Habilitanta znajdują dodatkowe potwierdzenie w aktywności recenzenckiej i doradczej. Od 2020 roku jest członkiem Kapituły Konkursów Naukowych Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych (recenzje monografii i dysertacji), a w latach 2023-2024 dwukrotnie oceniał wnioski stypendialne w Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, co stanowi wymierny dowód zaufania środowiskowego oraz rozpoznania jego kompetencji merytorycznych. Łącznie wskazane aktywności

potwierdzają wysoką kulturę organizacyjną i ekspercką Habilitanta oraz realny, udokumentowany wpływ jego pracy na otoczenie akademickie i pozauczelniane.

Konkluzja

Całość osiągnięcia potwierdza pełną samodzielność naukową Habilitanta. Cykl publikacji świadczy o dojrzałości koncepcyjnej, spójności badawczej oraz biegłości metodologicznej. Badania są osadzone w głównych nurtach współczesnej debaty nad zmianą układu sił i ewolucją ładu międzynarodowego. Cykl pomimo faktu, iż obejmuje jedynie 4 pozycje można uznać za wystarczający do wszczęcia postępowania habilitacyjnego. Wykazuje spójność tematyczną, wysoki poziom merytoryczny i oryginalność. Mimo, że cykl stanowi wariant minimalny pod względem liczby publikacji, uważam, że całość dorobku spełnia wymogi stawiane osiągnięciu habilitacyjnemu.

Zatem, Doktor Rafał Wiśniewski spełnia wymogi ustawowe stanowiące warunek konieczny w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Wskazane przez Niego osiągnięcie naukowe w postaci cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych wnoszą znaczący wkład w rozwój nauk o polityce i administracji, cechuje go innowacyjne podejście i odpowiada on wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Pozostały Jego dorobek także należy ocenić wysoko, jako niezwykle wartościowy pod względem metodologicznym i koncepcyjnym, cechujący się wyrazistością tematyczną i teoretyczną spójnością, zaś aktywność naukową za istotną, świadczącą o posiadanych przez Habilitanta kompetencjach. Podkreślenia wymaga realizowana międzynarodowa współpraca naukowo-badawcza, dynamika publikacyjna oraz lokowanie publikacji w czasopismach o międzynarodowym charakterze. Doświadczenie dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzatorskie Habilitanta wymagają również zauważenia.

Wnoszę zatem do Rady Naukowej Dyscyplin: nauki o polityce i administracji oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach o dopuszczenie dr Rafała Wiśniewskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego i jednoznacznie opowiadam się za przyznaniem Doktor Rafałowi Wiśniewskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

